

Indhold

Kortuddannede ladt i stikken . . . 1

Regeringen fastholder besparelser på de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser. Derfor bliver der færre tilbud i de kommende år for de grupper på arbejdsmarkedet, som har størst behov for uddannelse og opkvalificering.

Efterspurgt arbejdsmiljø- rådgivning stoppes 3

Nye beregninger viser, at antallet af henvendelser til BSt'erne var i kraftig vækst, da beskæftigelsesministeren greb ind og standsede udbygningen. Grotesk at stoppe noget, der virker, siger LO-sekretær Marie-Louise Knuppert.

Hovedløse afskedigelser. 5

Udspil 14. februar 2002

Nyhedsbrevet *Udspil* udgives af Landsorganisationen i Danmark Rosenørns Allé 12, 1634 København V Tlf. 3524 6000, fax: 3524 6308, www.lo.dk, e-mail: udspil@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen. I redaktionen: Susse Maria Holst, Dorte Monggaard, Bent Winther, Michael Bræmer og Anette Bindlev. Layout: LO. Illustration: Knud Andersen, Skønvirke. Mangfoldiggørelse ikke tilladt uden tilladelse fra LO. ISSN-nr.: 1397-9930

Voksen- og efteruddannelser

Kortuddannede ladt i stikken

Regeringen fastholder besparelser på de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser. Derfor bliver der færre tilbud i de kommende år for de grupper på arbejdsmarkedet, som har størst behov for uddannelse og opkvalificering

VK-regeringen og Dansk Folkeparti har igen svigtet de svageste grupper i samfundet.

Set med LO's øjne er der alvorlig slagside i den finanslovaftale, som i sidste uge blev indgået på uddannelsesområdet. Selv om en række af de planlagte besparelser i regeringens finanslovsforslag blev opgivet, fastholder partierne bag forliget, at der fortsat skal ske nedskæringer på de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser. Og det rammer først og fremmest de kortuddannede, som i forvejen har det største og mest akutte behov for opkvalificering og uddannelse.

– Besparelserne rammer meget hårdt, fordi uddannelsesinstitutionerne i forvejen har svært ved at få økonomien til at hænge sammen. Men prisen betales ikke blot af de medarbejdere, som har brug for uddannelse for at hage sig fast på arbejdsmarkedet. Der er også en pris, som skal betales af de danske virksomheder, som får vanskeligere ved at skaffe den kvalificerede arbejdskraft, de skal bruge for at klare sig i den skærpede internationale konkurrence, fastslår LO-sekretær Harald Børsting.

Færre aktiviteter

Han peger på, at der bliver tale om mærkbare besparelser, som vil betyde en reel nedgang i uddannelsesaktiviteterne for voksne på landets AMU-centre, handelsskoler og tekniske skoler. I alt skal der spares 55 mill. kr. på de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser i 2002. Men derudover lægger regeringen op til stigende besparelser hvert år i de kommende år, så der i 2005 skal reduceres med 160 mill. kr. på dette område.

De udmeldte besparelser modtages ikke med begejstring i Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering, AUF, som hidtil har medvirket til at administrere de statslige tilskud til voksen- og efteruddannelserne. Harald Børsting er sammen med repræsentanter for de andre store lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer medlem af bestyrelsen, som netop har sendt et fælles hørings svar til undervisningsminister Ulla Tørnæs. I det fælles svar kommer bestyrelsen ind på ministerens lovforslag om ændring af lov om bestyrelsen for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering m.v.

Pres på økonomien

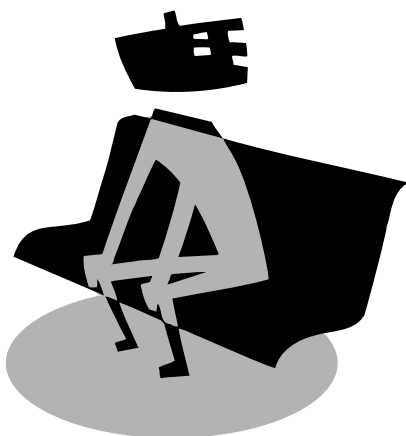
AUF-bestyrelsen peger i svaret på, at den ny lov vil gøre økonomien omkring voksen- og efteruddannelserne til et rent politisk anliggende med regering og folketing som hovedaktører. Men bestyrelsen lægger ikke skjul på sin store bekymring for, at besparelserne på finansloven vil få alvorlige konsekvenser for aktivitetsniveauet for voksnes efteruddan-

nelse på AMU-centrene og erhvervsskolerne i de kommende år. Ganske vist slipper skolerne for den nedsættelse på 3 pct. på taxametrene til drift og undervisning, som fremgik af regeringens oprindelige finanslovsforslag, men til gengæld reduceres den budgetterede aktivitetsramme, og besparelsen på den samlede AUF-ramme på 55 mill. opretholdes. Derfor bliver resultatet det samme: Færre kurser og uddannelsesmuligheder for såvel faglærte som ikke-faglærte på arbejdsmarkedet.

I forvejen kæmper skolerne med underskud, som er oparbejdet igennem 2001, hvor statens taxametertilskud ikke var tilstrækkeligt til at dække de faktiske omkostninger.

Det er bestyrelsens vurdering, at skolerne vil få svært ved at finde yderligere besparelser, så nedgang i uddannelsesaktiviteten kan undgås. Derfor er der risiko for, at det samlede underskud vil vokse yderligere. Bestyrelsen forudser, at skolernes underskud bliver så stort, at det ikke kan dækkes ind af den reserve på 65 mill. kr., som ifølge finansloven er afsat til hele området erhvervsuddannelse og AMU.

Deltagerbetaling

I lovforslaget om AUF lægges der op til, at der kan indføres deltagerbetaling som generelt middel til at finansiere kursusaktiviteten. Men det er AUF-bestyrelsen meget betænkelig ved. Det kan få uheldige konsekvenser for AMU-målgruppens tilgang til den erhvervsrettede efteruddannelse, hedder det i høringssvaret. Bestyrelsen vil ikke risikere, at uddannelsesaktiviteten falder i et omfang, der er uønsket set ud fra en arbejdsmarkedspolitisk vinkel.

Derfor peger AUF-bestyrelsen på, at deltagerbetaling som økonomisk styringsinstrument er betænkeligt. Den mener i øvrigt ikke, at virksomhederne vil acceptere markante stigninger i udgiften til efteruddannelse af medarbejderne. Der er netop tale om generelle arbejdsmarkedskurser, som giver landsdækkende kompetence i modsætning til de specifikke virksomhedsrettede kurser, som normalt betales af den enkelte arbejdsgiver.

Under alle omstændigheder bør det ikke overlades til de enkelte uddannelsesinstitutioner selv at bestemme, om der skal være deltagerbetaling på visse uddannelser, som lovforslaget også lægger op til. Hverken kursister eller virksomheder vil have forståelse for, at den samme uddannelse udbydes på helt forskellige vilkår fra skole til skole, påpeger AUF-bestyrelsen.

Styringsinstrumenter

Ifølge regeringens udspil fjernes muligheden for at finansiere et merforbrug til uddannelsesaktiviteter ved hjælp af generelle arbejdsgiverafgifter. I stedet skal bestyrelsen selv komme med bud på, hvilke andre måder udgifterne kan styres på i fremtiden. I praksis betyder det, at det fortsat vil være nødvendigt at nedsætte tilskuddene til de enkelte aktiviteter eller indskrænke antallet af kursusaktiviteter, for at få økonomien til at hænge sammen.

Bestyrelsen kommenterer også den ændrede rolle, som undervisningsministeren har tiltænkt AUF-bestyrelsen i fremtiden. Når økonomien overgår til de politiske aktører, betyder det, at arbejdsmarkedets parter får mindre indflydelse på voksen- og efteruddannelserne som helhed.

Når lovforslaget er gennemført, får AUF-bestyrelsen alene en rådgivende funktion i forhold til ministeren. Men den opgave er organisationernes repræsentanter parat til at påtage sig i forventning om, at undervisningsministeren vil tillægge rådgivningen fra bestyrelsen afgørende vægt, fremgår det af det fælles høringsvar.

Yderligere oplysninger: Sektionsleder Anne Bruvik-Hansen på telefon 3524 6145.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Harald Børsting på telefon 3524 6000

Bedriftssundhedstjenesten

Efterspurgt arbejdsmiljø-rådgivning stoppes

Nye beregninger viser, at antallet af henvendelser til BST'erne var i kraftig vækst, da beskæftigelsesministeren greb ind og standsede udbygningen. Grotesk at stoppe noget, der virker, siger LO-sekretær Marie-Louise Knuppert

BST oplevede en massiv vækst i henvendelserne, efter at incitamentpakken trådte i kraft sidste efterår. Henvendelser, der betyder at medarbejderne får et bedre arbejdsmiljø. Alligevel valgte beskæftigelsesministeren at stoppe arbejdsmiljøpakken.

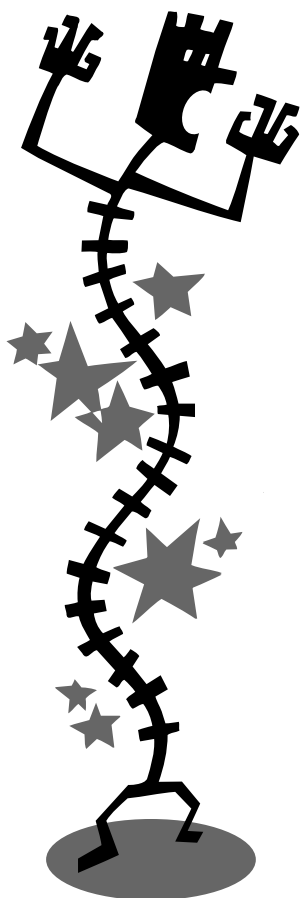
BST-foreningen har foretaget en optælling af henvendelser til et bredt udvalg af BST-centre. I løbet af de tre måneder, pakken nåede at virke, fik BST-centrene, hvad der på landsplan svarer til, at 4.000 virksomheder med 150.000 medarbejdere havde henvendt sig.

– Disse tal giver virkelig stof til eftertanke, siger LO-sekretær Marie-Louise Knuppert. Hun ser resultatet som et udtryk for, at rigtigt mange lønmodtagere stod over for forbedringer af deres arbejdsmiljø. Derfor beklager hun så meget desto mere, at initiativet blev stoppet – i hvert fald foreløbig da beskæftigelsesminister Claus Hjorth Frederiksen den 18. december greb ind og påbød en "tænkepause" i BST-udbygningen.

Udskydelse løser ikke problemerne

I denne pause skal arbejdsmarkedets parter finde et nyt forslag til, hvordan arbejdsmiljøindsatsen kan tilrettelægges fremover. Men Marie-Louise Knuppert har svært ved at se, at BST-stoppet kan medvirke til at løse problemerne. For hvordan kan arbejdsmiljøet blive bedre af, at man stopper initiativer, der virker, spørger hun.

I alt drejer det sig om ca. en halv million lønmodtagere inden for transportområdet, store dele af rengøringsområdet, fængselsfunktionærer m.fl., som i år kunne have fået et bedre arbejdsmiljø, fordi arbejdspladsen nu skulle være dækket af en BST-ordning. I stedet har ministeren gjort det frivilligt for de enkelte – som det også hidtil har været – om de vil indmeldes i BST eller ej.

Administrative bøder

De mange henvendelser og opgaver, som BST-centrene fik i perioden fra 1. oktober sidste år, skyldtes kun delvis den forventede udbygning, som altså nu er stillet i bero. En anden medvirkende årsag var indførelsen af de administrative bøder fra Arbejdstilsynet, som trådte i kraft 1. november.

Forinden havde tilsynet gennemført en informationskampagne, som satte fokus på dette nye instrument, der skulle bidrage til at sikre, at arbejdsmiljøloven blev overholdt – også på de arbejdspladser, som ikke hidtil havde taget lovens bestemmelser alvorligt nok.

BST-foreningens optælling viser, at en række virksomheder pludselig fik meget travlt ved udsigten til, at de kunne idømmes bøder på stedet. Derfor henvendte de sig til et BST-center i området, som kunne hjælpe med at få de lovpligtige forhold på plads. Det drejede sig om gennemførelse af arbejdspladsvurderinger (APV), valg af sikkerhedsorganisation og uddannelser af sikkerhedsfolk, brugsanvisninger for farlige stoffer m.v.

Instrumenter, der virker

– Det konstant store antal arbejdsskader viser, at der er brug for en effektiv indsats. Men når vi kan se, at initiativerne virker, er det svært at forstå, at disse instrumenter skal afskaffes med henvisning til, at man skal diskutere en ny strategi. Under alle omstændigheder vil vi opfordre ministeren til at genoptage udbygningen af BST senest fra 1. januar 2003, understreger Marie-Louise Knuppert.

Hun peger på, at Arbejdstilsynet nåede at få udstedt ca. 80 administrative bøder, inden ordningen blev stoppet i december. – Det vigtigste var dog den forebyggende indsats, som pludselig kom i gang, da bødeordningen blev annonceret. BST-tallene viser, at den virkede efter hensigten, fastslår Marie-Louise Knuppert.

Hun mener i øvrigt, at tallene også dokumenterer, at BST har en nøglefunktion i forhold til arbejdsmiljøet, og at det ikke er tilfældigt, at så mange virksomheder netop vendte sig mod BST, da de skulle have forholdene bragt i orden.

– Arbejdstilsynets vigtigste rolle er at kontrollere, at arbejdsmiljøloven er overholdt. Men når det gælder om at finde ud af, hvad der skal til af konkrete forbedringer, så er det BST, der kan yde praktisk hjælp og rådgivning. Det gælder ikke mindst for de små virksomheder, som ikke selv råder over den fornødne ekspertise.

Også af den grund er det vigtigt, at BST-udbygningen fortsætter, så hele arbejdsmarkedet kommer med. LO opfordrer ministeren til at genoptage udbygningen snarest og senest i januar 2003, slutter Marie-Louise Knuppert.

Bedriftsundhedstjenesterne rådgiver virksomhederne om bl.a. gennemførelse af de lovpligtige arbejdspladsvurderinger (APV), oprettelse af sikkerhedsorganisation og uddannelse af sikkerhedsfolk, og fremskaffelse af brugsanvisninger, som kræves ved benyttelse af en række farlige stoffer og kemikalier.

Yderligere oplysninger: Konsulent Lone Jacobsen på telefon 3524 6137.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Marie-Louise Knuppert på telefon 3524 6000

Holdningen

Hovedløse afskedigelser

Af Hans Jensen

I sidste uge gik prikkerunderne i gang blandt de offentligt ansatte i staten, og inden 2005 vil omkring 9000 statsligt ansatte have mærket sparekniven og finansminister Thor Pedersens helt specielle form for offentlig ledelse. Ud over den visionsløse grønthøster-metode, som i år vil reducere budgetterne med hele 3 pct., har regeringen udset sig en række statslige områder, som skal skæres særlig hårdt. Det gælder bl.a. Told & Skat, Miljøministeriet, Energistyrelsen og Arbejdstilsynet, hvor der over de næste år skal gennemføres betydelige reduktioner af medarbejderstaben.

I LO medvirker vi gerne til at modernisere den offentlige sektor. I samarbejde med de berørte forbund mener vi faktisk, at vi har ganske gode forudsætninger for det. Men regeringen har desværre valgt at køre sit helt eget løb, og sandheden om de hårdhændede besparelser er, at de hverken er særlig gennemtænkte, særlig visionære eller særlig effektive. De er som på så mange andre områder udtryk for en forældet tankegang og sat i værk af en regering, som har sat sig nogle ideologiske mål og iført sig en stramtsiddende økonomisk spændetrøje, der bliver mere og mere snærende.

For hver gang man griber til fyringsrunder i centraladministrationen, er resultatet ikke blot, at en stor gruppe lønmodtagere mister deres indtægtsgrundlag – ansatte som i parentes bemærket måske netop havde søgt ansættelse i den offentlige sektor til en lidt lavere løn og med et begrundet håb om større tryghed i ansættelsen. Resultatet er også, at offentlige institutioner smider værdifuld viden og kompetence på gaden. Kompetencer, som er bygget op gennem mange år, og som skal være med til at sikre vores fremtid.

Afskedigelser i den målestok, som finansministeren lægger op til, burde høre fortiden til. Ikke alene er der tale om en uhørt vilkårlighed og en urimelig skalten og valten med kvalificerede medarbejdere – det er også udtryk for en gammeldags ledelsesstil. I andre sektorer har man for længst indstillet sig på, at større fyringsrunder skal undgås, så længe man kan, og at de kun kan begrundes i pludseligt ændrede markedsvilkår. Hvad angår de offentlige budgetter i dag, er der hverken tale om nogen økonomisk krisetilstand eller ydre omstændigheder, der kan begrunde, at man ikke i et roligt tempo tilpasser arbejdsstyrken til den ny politiske virkelighed. Regeringen bør se langsigtet på personaleforbruget som i enhver anden privat virksomhed og omskole og kvalificere de ansatte til fremtidens job.

Den "brug og smid væk"-holdning til offentligt ansattes arbejdskraft, som nedskæringerne er et udtryk for, kommer i virkeligheden ingen til gavn. Og regningen for finansministerens sparekrav kommer vi alle sammen til at betale den dag, man finder ud af, at der alligevel var behov for de funktioner, som nu er skåret væk. Der er nemlig ikke tale om "overflødig fedt". Den statslige sektor har inden for de seneste år været igennem en gennemgribende og effektiv moderniseringsproces, som har skruet produktiviteten i vejret og nogle steder skåret helt ind

til benet. Derfor er vi nu nået til et punkt, hvor besparelserne kun kan resultere i synlige forringelser. Det gælder ringere kontrol med fødevarer, en forringet skatteligning, længere ventetid ved domstolene, flere lærerløse timer på erhvervsskolerne og en ringere kontrol med arbejdsmiljøet.

Argumentet fra regeringens retoriske kernetropper har været, at man hellere vil prioritere offentlige opgaver, som ligger tæt på borgerne – fx ældreservice og sygehusbehandling – frem for kontrol og bureaukratiske systemer. En argumentation, som umiddelbart lyder flot og tiltalende, men som ikke holder til en nærmere analyse. Betyder nedskæringerne i Told & Skat for eksempel, at spekulanter og skattetænkere får lettere spil, er der ikke vundet meget på den offentlige bundlinje. Her skal jeg blot stilfærdigt minde om, hvad der skete, da Anders Fogh Rasmussen i 80'erne havde ansvaret for skatteopkrævningen. Massive nedskæringer i kontrollen førte til, at selskabstømmere lænsede statskassen for milliarder. Er det til gavn for den offentlige service, de ældre og de syge? Et andet eksempel er arbejdsmiljøet, hvor der nu skæres så dybt, at man med rette kan frygte flere arbejdsskader, flere sygedage og flere indlæggelser på hospitalerne. Hvem gavner det?

Kendetegnende for de fleste af regeringens sparemål er, at de opfylder et akut budgetkrav, men horisonten er uhyggelig kort. Enhver ny regering har naturligvis ret til at prioritere, som den vil, og findes der offentlige funktioner, som ikke er tidssvarende eller varetages effektivt, er det dens pligt at gøre noget ved det. Men kigger man ud over de afskedigelser, som regeringen nu har bebudet, så virker de alt for tilfældige. Desværre er der ikke noget tegn på, at de kommende finansår bliver meget anderledes. Regeringen har underkastet sig en stram økonomisk styring. Hvert år skal der findes betydelige milliard-besparelser på budgettet for at fastholde Anders Fogh Rasmussens stive og uflexible skat-testop. Hvordan det påvirker klimaet og arbejdsglæden i de statslige styrelser, er det ikke svært at gætte om.